

Årsrapport 2023

Järva stadsdelsnämnd

Rapport från
stadsrevisionen

Dnr: RVK 2024/12

Den kommunala revisionen är kommunfullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivits i nämnder och bolagsstyrelser. Stadsrevisionen i Stockholms stad granskar nämnders och styrelserns ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt kommunfullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna, lekmannarevisorerna och revisionskontoret (de sakkunniga biträdena).

I årsrapporter för nämnder och bolagsstyrelser sammanfattar stadsrevisionen det gångna årets granskningar och bedömningar. Granskningar som genomförs under året kan också publiceras löpande.

All rapportering finns på stadsrevisionens hemsida, start.stockholm/revision. Det går även att prenumerera på Stadsrevisionens informationsbrev genom att anmäla intresse via e-postmeddelande till revision.rvk@stockholm.se.

Till

Järva stadsdelsnämnd

Årsrapport 2023

Revisorerna i revisorsgrupp 3 har avslutat revisionen för Järva stadsdelsnämnds verksamhet för perioden 2023-07-01--2023-12-31.

Revisorerna har den 25 mars 2024 behandlat bifogad årsrapport och överlämnar den till Järva stadsdelsnämnd för yttrande senast den 28 juni 2024.

På uppdrag av revisorerna i revisorsgrupp 3.

Stefan Kindborg
Ordförande

Åsa Hjortsberg Sandgren
Sekreterare

Sammanfattning

Årligen prövar revisionen om verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om den interna styrningen och kontrollen varit tillräcklig samt om nämndernas räkenskaper är upprättade enligt stadens anvisningar.

Järva stadsdelsnämnd, som är en sammanläggning av stadsdelsnämnderna Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista, bildades 1 juli 2023 och har således varit verksam i sex månader under 2023.

Verksamhet och ekonomi

Det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet för Järva stadsdelsnämnd bedöms, utifrån genomförd granskning, sammantaget som i allt väsentligt tillfredsställande.

Bedömningen grundar sig på om resultatet är förenligt med kommunfullmäktiges mål för verksamheten samt om lagstiftning och andra föreskrifter efterlevts.

Under året har revisionskontoret bland annat granskat det trygghets- och säkerhetsarbetet, tillämpning av Arbetsmiljöverkets krav avseende riskbedömning inför sammanläggningen samt kontinuitetsplanering vid händelse av it-avbrott på LSS- och äldreboenden. Av genomförda granskningar noteras inga väsentliga iakttagelser.

Intern kontroll

Den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen bedöms, utifrån genomförd granskning, vara i huvudsak tillräcklig. Arbetet med den interna kontrollen har setts över för att anpassas till den nya organisationen och implementering pågår. Förvaltningen arbetar med att skapa förvaltningsgemensamma processer och rutiner. Vissa processer och rutiner återstår att anpassa till den nya organisationen.

Under året har revisionskontoret bland annat granskat löneprocessen och förtroendekänsliga poster. Nämnden rekommenderas därför att säkerställa att stadens anvisningar och regler följs vad gäller redovisning av transaktioner som avser representation.

Räkenskaper

Räkenskaperna bedöms i allt väsentligt vara upprättade i enlighet med stadens anvisningar.

Uppföljning av tidigare års granskningar

Tidigare års granskning av stadsdelsnämnderna Spånga-Tensta och Rinkeby-Kistas verksamheter har utmynnat i ett antal rekommendationer. Dessa rekommendationer har följts upp inom ramen för årets granskning av Järva stadsdelsnämnd.

Nämnden har i huvudsak vidtagit åtgärder utifrån revisionens rekommendationer. Väsentliga rekommendationer som återstår att åtgärda är att säkerställa att dokumentation och uppföljning av vårdplaner samt genomförandeplaner vid placering av barn och unga på HVB genomförs.

Innehåll

1. Årets granskning	1
2. Verksamhet och ekonomi	2
2.1 Verksamhetsmässigt resultat.....	2
2.2 Ekonomiskt resultat.....	4
2.2.1 <i>Driftverksamhet</i>	4
3. Intern kontroll	6
4. Räkenskaper.....	8
5. Uppföljning av tidigare års granskning	9
Bilaga 1 Årets granskning	10
Bilaga 2 Uppföljning av lämnade rekommendationer	16
Bilaga 3 Bedömningskriterier	20

1. Årets granskning

Revisorerna bedömer årligen om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om nämndens interna kontroll är tillräcklig. Dessutom görs en bedömning av om nämndens räkenskaper är upprättade i enlighet med stadens anvisningar.

Bedömningen baseras på en granskning av nämndens verksamhetsberättelse och på övriga granskningar som genomförts under året, se bilaga 1. Revisionen har även följt upp hur nämnden har hanterat de rekommendationer som lämnats i tidigare års granskningar, se bilaga 2.

Revisionen har utförts enligt kommunallagen, andra tillämpliga lagar, reglementet samt god revisions sed i kommunal verksamhet. Revisionen har utgått från revisionsplanen som fastställts av revisorsgrupp 1. Kriterier för bedömning redovisas i bilaga 3.

Enligt beslut i stadens budget 2023 sammanlades stadsdelsnämnderna Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta till Järva stadsdelsnämnd den 1 juli 2023. Avrapportering för granskning 2023 avseende de avvecklade nämnderna görs inom ramen för denna årsrapport.

Revisorerna träffade våren 2023 presidierna för Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta gemensamt för genomgång av 2022 års granskningar och avstämning inför 2023 avseende den nya nämndens utmaningar. Under hösten 2023 har revisorerna även träffat hela den nya stadsdelsnämnden Järva för en dialog om revisorernas uppdrag och nämndens ansvarsområden.

I granskningen har revisorerna biträttats av stadens revisionskontor. Granskningen har genomförts av granskningsledare Lena Olsson med flera vid revisionskontoret och konsult Carin Hultgren vid PWC.

Årsrapporten har faktakontrollerats av förvaltningsledningen.

2. Verksamhet och ekonomi

I detta avsnitt görs en bedömning av om nämndens resultat är förenligt med kommunfullmäktiges mål samt om nämnden följt de beslut, riktlinjer, lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten.

2.1 Verksamhetsmässigt resultat

Nämnden bedöms i allt väsentligt ha uppnått det verksamhetsmässiga resultatet.

Nämnden har avrapporterat resultat av beslutade mål. Redovisningen ger rimliga förutsättningar för att bedöma måloppfyllelse. Revisionskontorets granskning visar att det finns grund för nämndens målbedömning. Nämnden har förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt.

Järva stadsdelsnämnd bildades den 1 juli 2023. Inom de flesta områden kan därför inga jämförelser göras med tidigare års resultat. För vissa indikatorer finns jämförbara siffror efter bearbetning av statistik från staden.

Nämnden redovisar att den bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges tre inriktningsmål. Nämnden bedömer att tolv av fullmäktiges sexton mål för de verksamhetsområden som berör nämnden har uppfyllts. Fyra av verksamhetsmålen redovisas som delvis uppfyllda.

Nämnden bedömer att verksamhetsmålet ”Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid” uppfylls delvis. Underliggande nämndmål ”Barn och unga har jämlika och trygga uppväxtvillkor samt en variationsrik fritid” bedöms också uppfyllas delvis. Bedömningen grundar sig på att nämndens indikatorer delvis uppnår årsmålen. Nämnden uppger att resultaten för fritidsgårdarnas egna mätningar samt nätverksorganisationen KEKS mätning kommer att analyseras under 2024. Därefter tas en handlingsplan fram i samarbete med besökande ungdomar. För att öka andelen flickor som besöker fritidsverksamheterna kommer strukturerade aktiviteter samt involvering i utformningen av verksamheterna att prioriteras.

Även verksamhetsmålet ”Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv” bedöms uppfyllas delvis. Bedömningen grundar sig på att en av fem indikatorer uppnår årsmålet samt att kommunfullmäktiges två aktiviteter har genomförts under året. Indikatorn ”andel barn och ungdomar som deltar i kulturaktiviteter på fritiden” uppnår inte årsmålet. För att öka barns

deltagande i kulturaktiviteter avser förvaltningen att fokusera på strategiskt informationsarbete om kulturaktiviteter. När det gäller tillgången till kulturaktiviteter samt ungdomars deltagande i föreningsliv uppnås årsmålet för indikatorn delvis. Nämnden beskriver att fritidsbibliotek, ESF-projektet Aktiv fritid Järva, Järvaligan samt Fokus Järva förväntas bidra till förbättrat resultat.

Nämnden bedömer även att verksamhetsmålet ”Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden” uppfylls delvis. En av två indikatorer har uppnått årsmålen. Samtliga sex av kommunfullmäktiges aktiviteter har genomförts under 2023. Nämnden bedömer att underliggande nämndmål har uppfyllts. Kommunfullmäktiges indikator ”andel elektroniska inköp” har ett utfall på 47 procent (årsmål om 60 procent) vilket förklaras av systemmässiga utmaningar vid sammanläggningen. Förvaltningen uppger att de under 2024 kommer att fortsätta att följa enheternas arbete med att få in samtliga avtal i systemen samtidigt som man höjer ambitionsnivån till 65 procent som årsmål för indikatorn.

Revisionskontorets granskning av kontinuitetsplanering vid händelse av it-avbrott på LSS- och äldreboenden visar att nämnden i huvudsak har en tillräcklig planering för att minimera skadan av begränsad tillgång till sociala system.

Vidare bedömer nämnden att verksamhetsmålet ”Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser” uppnås delvis. Bedömningen grundar sig på att tre av fyra indikatorer uppnår årsmålen delvis och att ett inte uppnår årsmålet. För indikatorn ”andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor” är utfallet 60 procent jämfört med årsmål om 79 procent. Utfallet är dock en ökning om tio procentenheter jämfört med 2022. Även för övriga indikatorer har en viss förbättring skett sedan tidigare år, men de uppsatta årsmålen nås inte. Nämnden uppger att arbetet utifrån den lokala samverkansöverenskommelsen med polisen och trygghetsstrategin kommer att fortsätta. Arbetet avser både social och situationell prevention. Revisionskontorets granskning av trygghetsskapande arbete i Järva stadsdelsområde visar att nämnden bedriver ett systematiskt arbete för att förbättra tryggheten i den offentliga miljön (se bilaga 1).

Revisionskontoret konstaterar att det är svårt att få en överblick över de indikatorer som berör barnperspektivet. Nämnden har totalt 15 indikatorer som rör barn direkt eller indirekt, under fem olika verksamhetsmål och två inriktningsmål (exklusive förskolan). Av dessa indikatorer uppnår nio stycken årsmålen delvis eller inte alls. Det innebär att cirka 40 procent av indikatorerna som rör barn direkt eller indirekt uppnår årsmålen. Förvaltningen har i början av

2024 sjsatt ett barnrättsarbete. Bland annat innebär detta att tydliggöra olika verksamheters arbete med fokus på barn i relation till verksamheternas olika ansvar. Syftet är att samordna arbetet riktat mot barn inom hela förvaltningen.

2.2 Ekonomiskt resultat

Det ekonomiska resultatet bedöms, utifrån genomförd granskning, som i allt väsentligt tillfredsställande.

2.2.1 Driftverksamhet

Nämnden redovisar följande utfall och avvikelser för år 2023:

Driftverksamhet (mnkr)	Budget 2023	Utfall 2023	Avvikelse 2023	Avvikelse 2023, %
Kostnader	3 363,4	3 458,2	-94,8	-2,8 %
Intäkter	315,7	410,6	94,9	30 %
Verksamhetens nettokostnader	3 047,7	3 047,7	0	0 %
Verksamhetens Nettokostnader efter resultatöverföringar	3 047,7	3 047,2	0,5	0 %

Nämndens ekonomiska utfall ligger i nivå med budget. Revisionskontoret konstaterar att kommunfullmäktiges mål om budgetföljsamhet har uppnåtts.

Nämnden redovisar större avvikelser inom vissa verksamhetsområden. Negativa avvikelser finns inom verksamheten individ- och familjeomsorg (-14,3 mnkr) och äldreomsorgen (-8,5 mnkr). Området nämnd och administration redovisar ett överskott på 10,5 mnkr.

Nämnden redovisar ett underskott inom verksamheten individ- och familjeomsorg. Underskottet förklaras i huvudsak av ökade kostnader för placeringar av ungdomar och fler placeringar av barn i familjehem och jourhem. Ökningen avser huvudsakligen ungdomsplaceringar inom LVU (lag om vård av unga) och ungdomar som blivit placerade utifrån risk för och inblandning i kriminella konflikter. Ökningen av kostnader för familjehemsplaceringar förklaras av ett ökat inflöde av nya ärenden till familjevården. Samtidigt blir vården dyrare på grund av fler vårdkrävande barn. Det är också svårt att rekrytera familjehem. Bristen på familjehem genererar höga kostnader för köpt vård. Det pågår ett stadsövergripande

arbete som Socialförvaltningen håller i som bland annat syftar till att rekrytera fler familjehem.

Inom verksamhetsområdet äldreomsorg redovisar nämnden ett underskott om 8,5 mnkr, vilket innefattar ett underskott inom utförarenheten om 19,8 mnkr och ett överskott inom ledningen och beställarenheten om 11,3 mnkr. Ungefär hälften av underskottet hos utförarverksamheterna förklaras av ett nyöppnat vård- och omsorgsboende. Grundbemanningen var på plats sedan start, men boendet har inte varit fullbelagt. Inom hemtjänsten har personalkostnaderna ökat i högre grad än intäkterna. Detta eftersom den nya lagen om dygnsvila har försvårat arbetet med schemaplanering och har enligt nämnden lett till ökade personalkostnader. Ledning och beställarenheten har ett sammantaget överskott om 11,3 mnkr och förklaras av effektiviseringar som sammanläggningen av stadsdelsförvaltningarna medfört i form av minskade personalkostnader. Dessutom var andelen beställda vård- och omsorgsinsatser lägre än vad nämnden prognostiserat för under första kvartalet 2023.

Inom verksamheten nämnd och administration uppvisar nämnden ett överskott om 10,5 mnkr. Det avser i huvudsak buffert för oförutsedda kostnader avseende placeringar inom omsorgsverksamheterna om 10 mnkr som ej tagits i anspråk.

Nämnden har beskrivit och analyserat avvikelserna mot budget på ett tillfredsställande sätt.

3. Intern kontroll

I detta avsnitt görs en bedömning av hur nämnden tar ansvar för att det finns en intern kontroll som leder till måluppfyllelse och regel- efterlevnad.

Revisionskontorets samlade bedömning är att nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten i huvudsak har varit tillräcklig. Bedömningen görs utifrån den granskning som gjorts under det halvår som nämnden har funnits.

Under nämndens första halvår har nämnden arbetat med att få den nya organisationen på plats. Enligt revisionskontorets granskning har nämnden tillämpat Arbetsmiljöverkets krav avseende risk- bedömning inför sammanläggningen. Riskbedömningar genom- fördes på avdelnings- och enhetsnivå. Uppföljningen av riskerna redovisades under februari 2024. Vidare har arbetet med den interna kontrollen setts över för att anpassas till den nya organisationen och arbetet håller på att implementeras i verksamheten.

Förvaltningen har sett över sina processer och rutiner för att skapa förvaltningsgemensamma sådana. Vissa rutiner återstår att anpassa till den nya organisationen, såsom exempelvis rutiner gällande före- byggande arbete mot otillåten påverkan och oegentligheter. Gransk- ning av intäktprocessen visar bland annat att betalning alternativt hantering enligt kravrutin sker vid rätt tidpunkt i enlighet med stadens regler. Genomförd granskning av kontinuitetsplanering vid it-avbrott vid LSS- och äldreboenden visar att nämnden har en planering för att minimera skadan av begränsad tillgång till sociala system vid it-avbrott. Vissa förbättringsområden finns, såsom att ensa styrande dokument (se bilaga 1).

Nämnden har genomfört analyser som fångar upp väsentliga risker och hur de ska hanteras för att verksamhetens mål ska uppnås. Nämnden har i sin internkontrollplan som beslutades den 1 juli 2023, fastställt vilka åtgärder som ska hantera prioriterade risker. Kontroller enligt den interna kontrollplanen följs upp systematiskt och fortlöpande. Mindre avvikelser har identifierats inom ramen för handläggning av barn- och ungdomsärenden, att säkra mötesplatser för medarbetare på de öppna fritidsverksamheterna och att före- bygga otillåten påverkan samt hantering av förtroendekänsliga poster. De avvikelser som påträffats har dokumenterats och åtgärder har föreslagits. Orsaken till två av avvikelserna härleds till samman- läggningen och aktiviteter kommer att genomföras under 2024.

Nämnden har i huvudsak en tillräcklig uppföljningsstruktur. Rapporteringen ger en aktuell, rättvisande och tillförlitlig infor- mation om verksamhet och ekonomi. Nämnden har system och

rutiner för uppföljning av verksamhet som uppdragits åt annan att utföra och uppföljningar har genomförts, brister identifierats och åtgärder vidtagits. Till exempel visade verksamhetsuppföljningarna av egen regi inom boendestöd, daglig verksamhet och minnesträff för dementa att rutiner behövde uppdateras eller upprättas. Samtliga verksamheter har nu säkerställt att rutiner finns och är uppdaterad samt implementerade. Ett annat exempel är kontroller av parkdriften som genomförs regelbundet. Kontrollerna har visat på brister hos entreprenören vad gäller renhållning och gräsklippning.

Under året har bland annat attesthantering i ekonomisystemet Agresso och inköpsprocessen granskats. Granskningarna har inte påvisat några väsentliga iakttagelser. Granskningen av förtroendekänsliga poster visar att det fanns avvikelser från stadens anvisningar, främst vad gäller obligatoriska underlag och attest. Nämnden rekommenderas att säkerställa att stadens anvisningar och regler följs.

Genomförda granskningar redovisas mer ingående i bilaga 1.

4. Räkenskaper

I detta avsnitt görs en bedömning av om nämndens räkenskaper är upprättade i enlighet med stadens anvisningar, regler för ekonomisk förvaltning. Detta innebär att räkenskaperna bör vara upprättade enligt lag om kommunal bokföring och redovisning samt följa god redovisningssed.

Räkenskaperna bedöms i allt väsentligt vara upprättade i enlighet med stadens anvisningar.

5. Uppföljning av tidigare års granskning

Revisionen gör årligen uppföljningar för att bedöma om nämnden har vidtagit åtgärder utifrån tidigare lämnade rekommendationer. Rekommendationerna redovisas i bilaga 2.

Tidigare års granskning av verksamheterna inom stadsdelsnämnderna Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta har utmynnat i ett antal rekommendationer. Dessa rekommendationer följs upp inom ramen för årets granskning av Järva stadsdelsnämnd.

Väsentliga rekommendationer som återstår att genomföra är att säkerställa att dokumentation och uppföljning av vårdplaner samt genomförandeplaner vid placering av barn och unga på HVB genomförs. Vidare att dokumentation och uppföljning av individuella avtal vid direktupphandling av HVB säkerställs. Därtill att stadens anvisningar och regler följs vad gäller redovisning av transaktioner som avser resor och konferenser, utbildning samt representation.

Bilaga 1 Årets granskning

Granskningar under perioden april 2023 - mars 2024

Sammanläggning Järva

Revisionskontoret har granskat nämndens riskbedömning i samband med sammanläggningen av stadsdelsnämnderna Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista.

Revisionskontorets bedömning är att nämndens riskbedömning i samband med sammanläggningen av Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista stadsdelsnämnder har genomförts enligt Arbetsmiljöverkets krav.

Bedömningen grundas på att riskbedömningarna har genomförts på ett strukturerat sätt med förvaltningsgemensamma rutiner. Förvaltningens HR-avdelning har gett stöd till avdelningar och enheter genom bland annat utbildning i riskbedömning samt förslag till dokumentation.

Riskbedömningarna genomfördes under våren 2023, innan den nya nämnden och dess förvaltning startade sin verksamhet. Riskbedömningar genomfördes på avdelnings- och enhetsnivå. Vid genomförande av riskbedömningarna deltog medarbetare från HR-avdelningen, avdelningschefer respektive enhetschefer samt skyddsombud på enheterna.

Dokumentationen av riskbedömningarna uppfyller Arbetsmiljöverkets krav. Riskbedömningen omfattade riskkälla, konsekvens av förändring och risk, åtgärder samt uppföljningsansvarig.

Uppföljning var planerad till december, men har skjutits upp till början av 2024. Detta med anledning av att fokus under hösten har varit omflyttning mellan de två förvaltningskontoren. Skyddsronder, riskbedömningar och övriga processer kopplat till flytten anges ha tagit stort utrymme.

Trygghetsskapande arbete

Revisionskontoret har granskat Järva stadsdelsnämnds trygghetsskapande arbete. Syftet med granskningen har varit att bedöma om stadsdelsnämnden bedriver ett systematiskt arbete för att trygga den offentliga miljön i stadsdelsområdet utifrån lagstiftning, stadens budget 2023 och stadens trygghetsprogram.

Revisionskontoret bedömer att Järva stadsdelsnämnd bedriver ett systematiskt trygghetsarbete. Bedömningen grundas på att arbetet utgår från de lokala lägesbilder som ska upprättas enligt lagstiftning och stadens trygghetsprogram.

Stadens och polisens trygghetsmätningar, medborgarundersökningar och lokala initiativ såsom intervjustudier med invånare i stadsdelen är exempel på undersökningar som ligger till grund för lägesbilderna. Därtill har förvaltningen löpande kontakt med polisen inom ramen för den lokala samverkansöverenskommelsen som Stockholms stad och Polisregion Stockholm har tecknat för att stärka arbetet mot brott och otrygghet. Samverkansöverenskommelsen beskriver målsättningar och prioriteringar och skapar en gemensam struktur för samarbetet både centralt och lokalt. Nämnden genomför regelbundet trygghetsinventeringar där bl.a. medborgare, näringsidkare, polis och fastighetsägare deltar. Vid trygghetsinventeringarna identifieras de brister som behöver åtgärdas och vem som ansvarar för dessa. Det kan exempelvis röra sig om klottersanering eller röjning av buskage. Beroende på typ av åtgärd kan vissa brister åtgärdas direkt, medan andra tas upp inom ramen för arbetet med samverkansöverenskommelsen.

En övergripande lägesbild upprättades för stadsdelsnämnden i samband med arbetet med samverkansöverenskommelsen. Arbetet med samverkansöverenskommelsen följs upp regelbundet i tertialrapportering och verksamhetsberättelse. Därutöver upprättar stadsdelsförvaltningen regelbundet lokala operativa lägesbilder utifrån rapportering från polisen, förvaltningens verksamheter och andra samverkanspartners. Därutöver kan exempelvis trygghetsinventeringarna, inkomna medborgarsynpunkter eller indikationer från samverkanspartners och näringsliv i stadsdelsområdet bidra till den lokala lägesbilden. De operativa lägesbilderna följs upp veckovis.

Samtliga samverkansmöten, trygghetsinventeringar och arbetsgruppsmöten dokumenteras och protokollförs. Dokumentationens görs tillgänglig för den som önskar ta del av den. I protokollen noteras åtgärder som planeras samt ansvarsfördelning och tidplan för dessa. Nämnden informeras om det trygghetsskapande arbetet genom muntliga dragningar med förvaltningsdirektör och i samband med tertialrapportering och verksamhetsberättelse.

Vid intervju med representanter för verksamheten uppges att samverkan i det trygghetsskapande arbetet fungerar väl, men att det finns svårigheter med att engagera och involvera såväl medborgare som närings- och föreningsliv. Kommunikationen till invånare uppges vara ett pågående utvecklingsområde för stadsdelsnämnden.

Kontinuitetsplanering i händelse av it-avbrott vid LSS- och äldreboenden

Revisionskontoret granskat av nämndens styrning och uppföljning av kontinuitetsplanering för sociala system vid LSS- och äldreboenden. Delsystemen Parasol och VODOK i sociala system utgör det digitala stödet för dessa verksamheter i den dokumentation och journalföring

som ska göras i enlighet med Socialtjänstlagen och Hälso- och sjukvårdslagen med tillhörande föreskrifter.

Krav ställs i lag på att vidta lämpliga åtgärder för att förebygga och minimera verkningar av incidenter som påverkar nätverk och informationssystem som används för att leverera samhällsviktiga tjänster, såsom hälso- och sjukvård. Av stadens säkerhetsprogram 2020-2023 framgår att kontinuitetsplaner ska upprättas för kritiska beroenden. Vad en kontinuitetsplan ska omfatta framgår av stadens tillämpningsanvisningar till riktlinjer för informationssäkerhet (KS 2021/866).

Revisionskontoret bedömer att nämnden i huvudsak har en tillräcklig planering för att minimera skadan av begränsad tillgång till sociala system. Planeringen inkluderar reservrutiner och återställningsrutiner samt ansvarsfördelning för arbetet. Förbättringsområden är att ensa vissa styrande dokument och ange en bortre tidsgräns för hur snart dokumentationen ska läggas in i systemet när man återgått till normalläge.

Revisionskontorets bedömning grundas på att nämnden har en övergripande kontinuitetsplan för sociala system. Planen omfattar, i enlighet med stadens tillämpningsanvisningar, uppgifter om ansvar för viktiga rollinnehavare, informationskanaler, reservplaner, plan för återgång till normalläge och återtagning av förlorad information samt rutin för uppdatering av kontinuitetsplanen. Kontinuitetsplanen innehåller även nödvändiga kontaktuppgifter. Planen fastställs på avdelningschefs nivå och gäller såväl äldreomsorgens som funktionshindersområdets verksamheter. Planen revideras varje år. Vid revideringen har planen stämts av med enhetschefer och biträdande innan den fastställts.

Det finns lokalt dokumenterade rutiner på enhetsnivå för att hantera dokumentation och journalföring vid avbrott i sociala system vid de granskade LSS- och äldreomsorgsverksamheterna. Rutinerna består av kortfattad och konkret beskrivning hur personalen ska agera vid driftsstopp. De granskade boendenas rutiner och arbetssätt för att hantera ett avbrott i sociala system samstämmer i huvudsak med den förvaltningsövergripande kontinuitetsplanen. Av granskningen framgår att arbetsätten är etablerade sedan längre tid tillbaka. Enligt den lokala rutinen för den granskade äldreomsorgsverksamheten upprättas dokumentation och journalanteckningar dock alltid för hand vid driftsstopp, oavsett om stadens nätverk och datorer fungerar eller ej. Den övergripande planen förespråkar att dokumentation sker digitalt och sparas på usb-minne eller gemensam gruppdisk i de fall stadens nätverk fungerar men åtkomst till sociala system saknas. Revisionen anser att de två styrande dokumenten bör ensas så det blir tydligt för medarbetare hur de ska agera.

Verksamheten bedöms av ansvariga inte vara påtagligt sårbar för it-avbrott när det gäller dokumentation i sociala system. Det finns inarbetade reservrutiner för att gå över till andra dokumentationssätt om det sociala systemet inte är tillgängligt och kritisk information finns utskriven i förväg. Risker som verksamheterna själva pekar ut rör framförallt överföring av anteckningar som dokumenterats på alternativa sätt till sociala system. Kvalitetssäkrande åtgärder gällande dokumentationen finns vid verksamheterna, bland annat i form av löpande egenkontroller. Revisionen noterar att det inte finns någon angiven borte gräns för hur snart dokumentationen ska läggas in i systemet när man återgått till normalläge. Enligt den övergripande kontinuitetsplanen ska det ske så snart som möjligt. Revisionen ser en risk att det kan leda till att överföringen dröjer eller glöms bort. Vid granskningstillfället uppger förvaltningen att en borte gräns för när dokumentation ska läggas in i systemet kommer att skrivas in i den övergripande kontinuitetsplanen.

Behörighet och attest i ekonomisystemet Agresso

En granskning har genomförts i syfte att bedöma om den interna kontrollen avseende attesträtter i Agresso är tillräcklig.

Granskningen visar att det finns en aktuell och undertecknad attestförteckning och att den överensstämmer med registrerade attesträtter i Agresso. Det finns även, i enlighet med stadens rutiner, ett attestkort för förvaltningschefen med namnteckningsprov. Vidare finns namnteckningsprov för samtliga attestanter. Dessa signerades dock först vid granskningstillfället.

Förvaltningen har inte gjort någon ytterligare uppföljning av behörigheter än den som gjordes i samband med sammanslagningen av nämnderna. Enligt uppgift kommer detta att genomföras senare under våren.

Årets granskning föranleder inga rekommendationer.

Intäktprocessen - kostavgifter

En granskning har genomförts av intäktprocessen avseende kostavgifter.

Granskningen, som främst utförts genom stickprovskontroller, visar att fakturerat belopp överensstämmer med aktuellt avgiftsbeslut för samtliga stickprov. Vidare noteras att betalning alternativt hantering enligt kravrutin sker vid rätt tidpunkt i enlighet med stadens regler, att bokföring sker vid rätt tidpunkt och i rätt redovisningsperiod och att transaktionen är rätt konterad för samtliga stickprov. Samtliga verifikationer uppfyller kraven i Lag om kommunal bokföring och redovisning, god redovisningssed och stadens regler.

Slutligen visar granskningen att det av nämndens delegationsordning framgår vem som är behörig att besluta om makulering av kundfakturor.

Årets granskning föranleder inga rekommendationer

Inköpsprocessen – köp av boendeplatser och externa placeringar

En granskning har genomförts av inköpsprocessen med fokus på köp av särskilda boendeplatser samt externa placeringar.

Granskning, som främst utförts genom stickprovskontroller, visar att transaktionerna är korrekt hanterade avseende prestation, attest och kontering.

Årets granskning föranleder inga rekommendationer.

Löneprocessen

En granskning har genomförts av löneprocessen för perioden juli till och med december. Inom ramen för granskningen har en registeranalys genomförts som för nämnden omfattar perioden juli till och med augusti.

Årets granskning har genomförts genom en genomgång och verifiering av dokumenterade rutiner och kontroller. I granskningen har attest, behörighet i LISA självservice och hantering av löneskulder valts ut som granskningsområden. Dessutom har en uppföljning gjorts av eventuella avvikelser i genomförd registeranalys. Uppföljningen av avvikelser från registeranalysen gjordes utan särskilda iakttagelser. Vi noterar dock i vår granskning att det förekommer två löneskulder som indikerar att om kontroller genomförts i tillräcklig omfattning skulle dessa kunnat undvikas. Vi ser dock att förvaltningen under hösten arbetat med att ta fram rutiner och implementera kontroller i syfte att förebygga att löneskulder uppstår.

I samband med sammanläggningen gjordes en genomgång av behörigheter i de båda tidigare förvaltningarna. Dessa har sedan följts löpande vid förändring under hösten. Någon ytterligare total/ systematisk genomgång av samtliga behörigheter har inte gjorts.

Kontroller genomförs månatligen av såväl attesterande chefer och HR. Under hösten har förvaltningen tagit fram och uppdaterat olika dokumenterade rutiner för de obligatoriska månadsvisa kontroller som omfattas av årets granskning.

Utifrån granskningens resultat rekommenderas nämnden säkerställa att obligatoriska kontroller genomförs och dokumenteras i enlighet med stadens riktlinjer.

Förtroendekänsliga poster

En granskning har genomförts av redovisning av förtroendekänsliga poster, där urvalet varit intern representation under perioden januari till oktober 2023. Granskningen har gjorts med avseende på kontering, deltagare, syfte, momsavdrag samt attestants oberoende, det vill säga att attestanten själv inte deltagit.

Genomförda stickprovskontroller visar att det fanns avvikelser från stadens anvisningar, i huvudsak gällande beräkning av moms. För de transaktioner som granskats bedömer vi att inriktning och omfattning är rimlig utifrån stadens anvisningar.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderas nämndens säkerställa att stadens anvisningar och regler följs vad gäller redovisning av transaktioner som avser representation.

Bilaga 2 Uppföljning av lämnade rekommendationer

Grundläggande och fördjupad granskning

Årsrapport	Rekommendation	Åtgärder vidtagits (Ja/Delvis/Nej)	Kommentar
ÅR 2019	<p>Ledningssystem inom individ- och familjeomsorgen</p> <p>Säkerställa en dokumenterad redovisning av hur arbetet med att systematiskt utveckla och säkra verksamhetens kvalitet har bedrivits.</p>	Ja	På den konstituerande nämnden i 1 juli 2023 antogs nämndens Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete för socialtjänstens verksamheter inom Järva stadsdelsnämnd. Sedan våren 2023 har förvaltningen arbetat med att förbereda enheterna på kommande redovisning av det systematiska kvalitetsarbetet genom att skapa en gemensam yta för processer och rutiner, anvisningar för vad en kvalitetsberättelse ska innefatta, genomföra workshops och ge stöd i det praktiska arbetet med att upprätta riskanalys och egenkontroll ILS. Till verksamhetsberättelsen 2023 finns kvalitetsberättelse som en bilaga till nämnden.
ÅR 2021	<p>Intäktprocessen - bostads- och lokalhyresintäkter</p> <p>Nämnden rekommenderas att införa och dokumentera nyckelkontroller i intäktprocessen avseende hanteringen av bostads- och lokal hyresintäkter som säkerställer att samtliga bostads och lokalhyror faktureras korrekt i enlighet med gällande avtal och stadens regler.</p>	Se kommentar	Följs upp 2024
ÅR 2022	<p>Intäktprocessen - äldreomsorgsavgifter</p> <p>Säkerställa att det finns en angiven motivering till makulerade fakturor.</p>	Se kommentar	Följs upp 2024
ÅR 2020 ÅR 2023	<p>Förtroendekänsliga poster</p> <p>Säkerställa att stadens anvisningar och regler följs vad gäller redovisning av transaktioner som avser resor och konferenser, utbildning samt representation. Detta gäller i huvudsak gällande beräkning av moms.</p>	Delvis	Åtgärder har vidtagits, bland annat köps tilläggstjänsten för kontroll av representation från Serviceförvaltningen och under hösten har utbildningar genomförts kring bland annat rutiner för resor. I 2023 års granskning noteras vissa avvikelser från stadens anvisningar, främst vad gäller obligatoriska underlag och attest.
ÅR 2020 ÅR 2022	<p>Köp av huvudverksamhet</p> <p>Nämnden rekommenderas säkerställa att hantering av extra skyddsvärda personuppgifter hanteras i enlighet med anvisning från SLK.</p>	Se kommentar	Följs upp 2024
ÅR 2021	<p>Kompetensförsörjning i förskolan</p> <p>Utveckla nämndens kompetensförsörjningsplan med redovisning av den långsiktiga kompetensförsörjningen.</p>	Ja	Nämnden har tagit beslut om en treårig kompetensförsörjningsplan för Järva i december 2023.
ÅR 2022	<p>Inköpsprocessen - transportavgifter</p> <p>Säkerställa att avtalade villkor följs, och att detta är möjligt att stämma av.</p> <p>Säkerställa att konteringen är korrekt.</p>	Se kommentar	Följs upp 2024

Årsrapport	Rekommendation	Åtgärder vidtagits (Ja/Delvis/Nej)	Kommentar
ÅR 2023	<p>Löneprocessen</p> <p>Nämnden rekommenderas att säkerställa att obligatoriska kontroller genomförs och dokumenteras i enlighet med stadens riktlinjer.</p>	Se kommentar	Följs upp 2024
ÅR 2022	<p>Hemvårdsbidrag</p> <p>Införa kontrollmoment för att säkerställa att bankkontonumret för utbetalning av hemvårdsbidraget tillhör den som blivit beviljad bidraget, i enlighet med stadens riktlinjer.</p> <p>Etablera rutiner för vad som gäller vid felaktiga utbetalningar och återkrav samt hur dessa ska hanteras.</p> <p>Tydliggöra i dokumenterade rutiner för hur biståndshandläggarnas kontroll av hemvårdsbidragen ska ske i samband med de månatliga avstämningarna.</p> <p>Införa löpande kontrollmoment i syfte att säkerställa efterlevnaden av riktlinjer och rutiner.</p>	Se kommentar	Följs upp 2024
ÅR 2022	<p>Placering av barn och unga – dokumentation av beslut</p> <p>Säkerställa att dokumentation upprättas i enlighet med rådande föreskrifter.</p>	Ja	<p>Under 2023 har utvecklingsarbete genomförts inom samtliga enheter som arbetar med barn och ungdom. Egenkontroller på dokumentationen har genomförts utifrån föreskrifter och utifrån uppmärksammade brister. Systematiska egenkontroller görs nu på samtliga enheter.</p> <p>Rutin i form av checklista för djupare utredning och dokumentation har utarbetats och implementeras i verksamheten och rutin för nyanställda har uppdaterats. Samtal om dokumentation har genomförts på gruppmöten och enskilda avstämningar.</p>

Revisionsrapport

Revisionsrapport	Rekommendation	Åtgärder vidtagits (Ja/delvis/nej)	Kommentar
Nr 4/2019	<p>Systematiskt kvalitetsarbete inom socialtjänsten</p> <p>Nämnden rekommenderas säkerställa att det systematiska kvalitetsarbetet omfattar en dokumenterad analys av verksamhetens kvalitet utifrån en sammanställning av riskanalys, samtliga avvikelser och egenkontroller samt att resultatet redovisas för nämnden.</p>	Ja	<p>På den konstituerande nämnden i 1 juli 2023 antogs nämndens Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete för socialtjänstens verksamheter inom Järva stadsdelsnämnd. Sedan våren 2023 har förvaltningen arbetat med att förbereda enheterna på kommande redovisning av det systematiska kvalitetsarbetet genom att skapa en gemensam yta för processer och rutiner, anvisningar för vad en kvalitetsberättelse ska innefatta, genomföra workshops och ge stöd i det praktiska arbetet med att upprätta riskanalys och egenkontroll ILS. Till verksamhetsberättelsen 2023 finns kvalitetsberättelse som en bilaga till nämnden.</p>
Nr 5/2019	<p>Implementering av dataskyddsförordningen</p> <p>Nämnden rekommenderas att utveckla styrning och uppföljning av arbetet med att efterleva dataskyddsförordningen.</p> <p>Nämnden rekommenderas att informationsklassificera sina informationstillgångar.</p> <p>Nämnden rekommenderas att regelbundet och systematiskt inventera sina personuppgiftsbehandlingar.</p>	Delvis	<p>Förvaltningen har tagit fram flera rutiner och styrande dokument inom verksamheten. Dock saknas en del av de framtagna dataskyddsdokumenterna. En uppdatering av intranätet våren 2023 och sammanslagningen ledde till att styrdokument försvann/ gallrades bort i den nya versionen av intranätet.</p> <p>Stadsdelsförvaltningarna i Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista har haft egna registerförteckningar som nu slagits ihop till en ny för Järva. Registerförteckningen är representativ för organisationen men har inte genomgått uppdatering under 2023. Uppdateringen är inplanerad våren 2024.</p> <p>Nämnden har ett systematiskt och strukturerat arbete för att löpande se över, inventera och klassa sina informationstillgångar. Personuppgiftsbiträdesavtal har tecknats där behov finns.</p>
Nr 9/2020	<p>Språkutveckling i förskolan</p> <p>Nämnden rekommenderas säkerställa att den individuella dokumentationen tydligt och systematiskt visar varje barns individuella behov av språkutveckling och förändringar i lärandet över tid.</p>	Ja	<p>Under 2023 har tidigare framtagna arbetssätt implementerats i verksamheterna och förvaltningens analys visar att det finns exempel på hur arbetet skett strukturerat och kontinuerligt under året. Rekommendationen är åtgärdad.</p>
Nr 8/2021	<p>Placering av barn och ungdomar på HVB</p> <p>Nämnden rekommenderas att säkerställa att dokumentation och uppföljning av vårdplaner och genomförandeplaner genomförs. Rekommendationen är delvis åtgärdad.</p> <p>Nämnden rekommenderas att säkerställa att dokumentation och uppföljning avseende individuella avtal vid direktupphandlingar sker. Rekommendationen är delvis åtgärdad.</p>	Delvis	<p>Förvaltningen arbetar nu med att etablera rutiner för bedömning och dokumentation samt avtalsuppföljning när fortsatt placering fortgår enligt tidigare vårdplan. Uppdaterade rutiner ska presenteras för berörda medarbetare under våren 2024. Nämnden har befintliga rutiner för när förändringar görs avseende mål i vårdplan.</p> <p>Förvaltningen deltar i det stadsövergripande arbetet kring kraftsamling välfärdsbrott, inriktning HVB, samt utvecklar arbetet med avtalsuppföljning utifrån lärdomar. I det stadsövergripande arbetet deltar förvaltningens avtalsamordnare på barn- och ungdom samt en utredare.</p>

Revisionsrapport	Rekommendation	Åtgärder vidtagits (Ja/delvis/nej)	Kommentar
Nr 4/2022	<p>Stöd till unga vuxna med funktionsnedsättning att komma i arbete</p> <p>Nämnden rekommenderas att genomföra arbetsdifferentiering och anställ service-assistenter i enlighet med budgetens direktiv.</p> <p>Nämnden rekommenderas att tydliggöra formerna för samverkan vid elevens övergång från gymnasiesärskola till arbete, studier eller annan sysselsättning. Arbetet bör även innefatta att tydliggöra det motiverande och uppsökande arbete som ska ske i enlighet med lagstadgade skyldigheter.</p> <p>Nämnden rekommenderas att regelbundet informera om socialtjänstens arbetsinriktade stöd vid samtliga gymnasiesärskolor inom Stockholms stad.</p> <p>Nämnden rekommenderas att konkretisera den enskildes möjligheter till förvärvsarbete i utredningar samt beställningar inom insatsen daglig verksamhet.</p> <p>Nämnden rekommenderas att följa upp och säkerställa att genomförandeplaner konkretiseras avseende arbetsinriktade insatser i daglig verksamhet.</p> <p>Nämnden rekommenderas att säkerställa att individuppföljningarna omfattar en utvärdering av mål och insatser avseende den enskildes möjligheter till förvärvsarbete.</p>	Se kommentar	Följs upp 2024
Nr 7/2022	<p>Stadens integrerade ledningssystem</p> <p>Nämnden rekommenderas att regelbundet genomföra utbildningsinsatser för förtroendevalda och medarbetare i hur stadens ledningssystem fungerar.</p>	Delvis	Flera av ledamöterna från förra mandatperioden har fått utbildning sedan tidigare. Utbildning i ekonomistyrning och resursfördelning är planerad till våren 2024 då nya ledamöter börjar. I övrigt erbjuder förvaltningen interna utbildningar för nya chefer och andra som använder ILS. Förvaltningen uppger att de under 2024 kommer att fortsätta arbeta med att skapa en gemensam bild av styrningen i hela förvaltningen.

Bilaga 3 Bedömningskriterier

Nedan redovisas de kriterier som ligger till grund för gjorda bedömningar. Bedömningarna avser såväl genomförandet som resultatet av verksamheten.

Analysen i rapporten är underlag till revisorernas slutliga bedömning av revisionsobjektens ansvarstagande. Revisorerna kan:

- tillstyrka att ansvarsfrihet beviljas
- rikta anmärkning
- avstyrka att ansvarsfrihet beviljas

Detta redovisas i revisionsobjektets revisionsberättelse.

Verksamhet och ekonomi

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att nämnden har uppnått kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten.

Bedömningskriterier

Nämnden:

- Har ett resultat som är förenligt med fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer.
- Har genomfört sitt uppdrag med tillgängliga resurser.
- Har bedrivit verksamheten enligt gällande lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.

Bedömning:

I allt väsentligt tillfredsställande	Bedömningskriterierna är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser. Ev. rekommendationer behöver åtgärdas.
Delvis tillfredsställande	Bedömningskriterier bedöms delvis uppfyllda. Påpekade brister behöver åtgärdas utifrån lämnade rekommendationer.
Inte tillfredsställande	Bedömningskriterierna bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga brister som behöver åtgärdas så fort som möjligt utifrån lämnade rekommendationer.

Intern kontroll

Den interna kontrollen är en process som utförs av nämnd, förvaltningsledning och personal. Den är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Processen säkerställer, med en rimlig grad av säkerhet, att verksamheten drivs effektivt, att lagar, förordningar och andra regler följs. Det lämnas en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering om verksamheten.

Bedömningskriterier

Nämnden:

- Har haft en styrning och uppföljning mot mål och beslut.
- Har en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter för att stödja verksamheten och för att förhindra avsiktliga/oavsiktliga fel samt oegentligheter.
- Följer systematiskt och fortlöpande upp ekonomi och verksamhet, såväl för verksamhet i egen regi som för sådan som uppdragits åt annan att utföra, analyserar väsentliga avvikelser samt vidtar åtgärder vid behov.
- Genomför årliga analyser som fångar upp väsentliga risker och hur de ska hanteras för att verksamhetens mål ska uppnås. Nämnden har i en internkontrollplan fastställt vilka åtgärder som ska hantera prioriterade risker.
- Har riktlinjer och rutiner som bidrar till att säkerställa att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs.
- Följer upp den interna kontrollen systematiskt och fortlöpande.
- Har en rapportering som ger en aktuell, rättvisande och tillförlitlig information om verksamhet och ekonomi.

Bedömning

Bedömningen ges utifrån en tregradig skala, i huvudsak tillräcklig, delvis tillräcklig eller inte tillräcklig.

I huvudsak tillräcklig	Bedömningskriterierna är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser. Ev. rekommendationer behöver åtgärdas.
Delvis tillräcklig	Bedömningskriterierna bedöms delvis uppfyllda. Påpekade brister behöver åtgärdas utifrån lämnade rekommendationer.
Inte tillräcklig	Bedömningskriterierna bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga brister som behöver åtgärdas så fort som möjligt utifrån lämnade rekommendationer.

Räkenskaper

Att nämndens räkenskaper är upprättade enligt stadens anvisningar. Detta innebär att räkenskaperna bör vara upprättade enligt lag om kommunal bokföring och redovisning samt följa god redovisningssed.

Om stadens anvisningar strider mot lag eller god sed riktas kritiken mot kommunstyrelsen.

Bedömning

Bedömning görs av om nämndens räkenskaper är upprättade enligt stadens anvisningar.

Upprättade enligt anvisningar	Det kan förekomma mindre avvikelser. Ev. rekommendationer ska åtgärdas.
Ej upprättade enligt anvisningar	Väsentliga brister finns som behöver åtgärdas så fort som möjligt utifrån lämnade rekommendationer.